

INFORMACIJA
O POSLOVANJU GOSPODARSKIH DRUŽB IN
SAMOSTOJNIH PODJETNIKOV
V OBČINI ČRNOMELJ
V LETU 2011

Črnomelj, 23. 5. 2011

Kazalo

UVOD	1
1. Osnovni podatki poslovanja gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v letu 2011	2
2. Gospodarske družbe	2
3. Zaposlovanje v gospodarskih družbah in brezposelnost	3
4. Čisti prihodki od prodaje	4
5. Sredstva	4
6. Čisti dobiček, čista izguba in neto poslovni izid družb	5
7. Povprečne plače	6
8. Neto dodana vrednost na zaposlenega	6
9. Poslovanje samostojnih podjetnikov	7

UVOD

Občina Črnomelj se je že pred nekaj leti srečala s težavami v gospodarstvu. Prodaja se je zniževala veliko hitreje kot v regiji. Družbe so izkazovale slabo opremljenost s sredstvi. Vse več družb je izkazovalo negativen poslovni izid. Zaostanek za regijo so izkazovali še številni drugi kazalniki: delež izvoza, neto dodana vrednost na zaposlenega, povprečna plača, stopnja brezposelnosti... Posebno nevarnost je predstavljalo dejstvo, da je bila v občini samo ena velika družba, ki je zaposlovala blizu 50 % zaposlenih v družbah.

Skupaj z ostalimi občinami Pokolpja (Kočevje, Loški Potok, Osilnica, Kostel, Semič in Metlika), je bilo ustanovljeno Območno razvojno partnerstvo Pokolpje (v nadaljnjem besedilu: ORP Pokolpje), katerega namen je priprava in izvajanje skupnih projektov za hitrejši razvoj območja. ORP Pokolpje se je oblikovalo s ciljem, da se za ta del regije pripravi poseben območni razvojni program kot več povezanih projektov.

Zakonska podlaga za pripravo Programa spodbujanja konkurenčnosti in ukrepov razvojne podpore Pokolpju v obdobju 2011–2016 (v nadaljnjem besedilu: Program POKOLPJE 2016) je Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11), ki v 25., 27. in 28. členu določa problemska območja z visoko brezposelnostjo. Problemska območja so deležna dodatnih začasnih ukrepov razvojne podpore, ki jih sprejme Vlada Republike Slovenije.

Program Pokolpje je bil sprejet aprila 2011. 1. Iz Ukrepa 1 Programa Pokolpje 2016 je bil 20. Maja 2011 objavljen 1. javni razpis za Pokolpje. Investicije za leto 2011 iz naslova prvega javnega razpisa so se zaključile oktobra 2011. Podjetniki in gospodarske družbe iz občine Črnomelj so iz naslova prvega razpisa črpali sredstva v višini dobrih 587.000 EUR, od tega približno 567.000 EUR v letu 2011 in približno 20.000 EUR v letu 2012. Z investicijami iz naslova tega razpisa bo v občini Črnomelj v roku treh let ustvarjeno 38 novih delovnih mest in 20 novih turističnih ležišč. Nekateri ukrepi, kot so povračilo plačanih prispevkov delodajalcem in davčne olajšave za zaposlovanje in investiranje, so stopili v veljavo šele v marcu 2012, izvajale se bodo naslednje leto.

Poseben problem je v letu 2011 v občini predstavljala odločitev lastnikov družbe Secop, da nameravajo montažne linije preseliti na Slovaško in s tem zmanjšati obseg poslovanja v Črnomlju. Glede na velikost podjetja in pomen ki ga ima za okolico ter visok odstotek ljudi, ki ga je zaposloval Secop, je bilo pričakovati takšne ekonomske in socialne posledice, ki jih zgolj s Programom Pokolpje 2016 ne bo mogoče dovolj omiliti.

V Razvojnem informacijskem centru Bela krajina spremljamo nekatere in ne vseh podatkov o poslovanju družb na območju Pokolpja. Informacija je pripravljena na osnovi teh delnih podatkov.

Pričujoči rezultati poslovanja gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v občini Črnomelj za leto 2011 so potrdilo, da se je potrebno še naprej maksimalno angažirati za okrevanje gospodarstva v občini.

1. Osnovni podatki poslovanja gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v letu 2011

V občini Črnomelj je v letu 2011 poslovalo 251 gospodarskih družb in 406 samostojnih podjetnikov. Skupaj so zaposlovali 2.669 ljudi in ustvarili 254.820.000 EUR prihodkov od prodaje, od tega na tujih trgih 132.440.000 EUR, kar je nekaj manj kot 52 odstotkov. Razpolagali so z 172.250.000 EUR sredstev. Osnovni podatki poslovanja družb in samostojnih podjetnikov v občini Črnomelj v letu 2011 so razvidni v tabeli 1.

Tabela 1: Poslovanje gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v občini Črnomelj v letu 2011

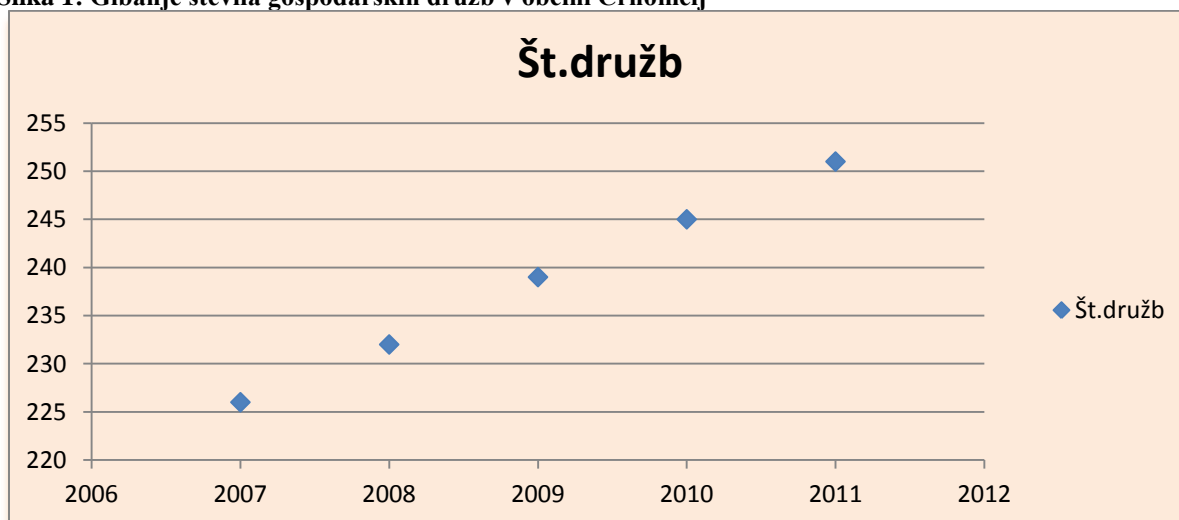
Gospodarske družbe in podjetniki	Število	Indeks 2011/2010	Zaposleni po opravljenih urah	Indeks 2011/2010	Prihodki od prodaje v mio EUR	Indeks 2011/2010	Prihodki na tujih trgih v mio EUR	Indeks 2011/2010	Delež prihodkov na tujih trgih	Povečanje/zmanjšanje deleža prih. na t.t. (odstotne točke)	Sredstva na dan 31.12.2011 v mio EUR	Indeks 2011/2010
Sp	406	100,00	296	96	34,0	111	4,5	124,6	13,2	1,5	26,2	101,0
Mikro	240	101,69	964	95	54,5	92	8,3	104,4	15,2	1,9	60,7	100,2
Majhne	8	133,33	206	158	28,4	181	2,9	110,7	10,3	-6,6	16,5	109,4
Srednje	2	100,00	273	115	14,7	100	8,4	126,0	56,8	11,7	15,1	110,1
Velike	1	100,00	930	92	123,1	72	108,4	73,1	88,0	1,8	53,8	70,0
Skupaj	657	100,92	2.668,55	99	254,82	87	132,44	78,3	52,0	-5,8	172,25	89,7
Od tega družbe	251	102,45	2.372,62	99	220,80	84	127,96	77,3	58,0	-5,2	146,09	87,9

Vir: AJPES, Letna poročila 2011

2. Gospodarske družbe

V občini Črnomelj je leta 2011 poslovalo 251 družb, njihovo število se je glede na preteklo leto povečalo za 6 (4 mikro in 2 srednji). V občini Črnomelj je poslovalo 240 mikro družb, kar predstavlja 95,62 % vseh družb, 8 malih, 2 srednji in ena velika gospodarska družba. Iz slike 1 je razvidno, da je število družb v zadnjih letih v občini Črnomelj v blagem, a nenehnem porastu.

Slika 1: Gibanje števila gospodarskih družb v občini Črnomelj

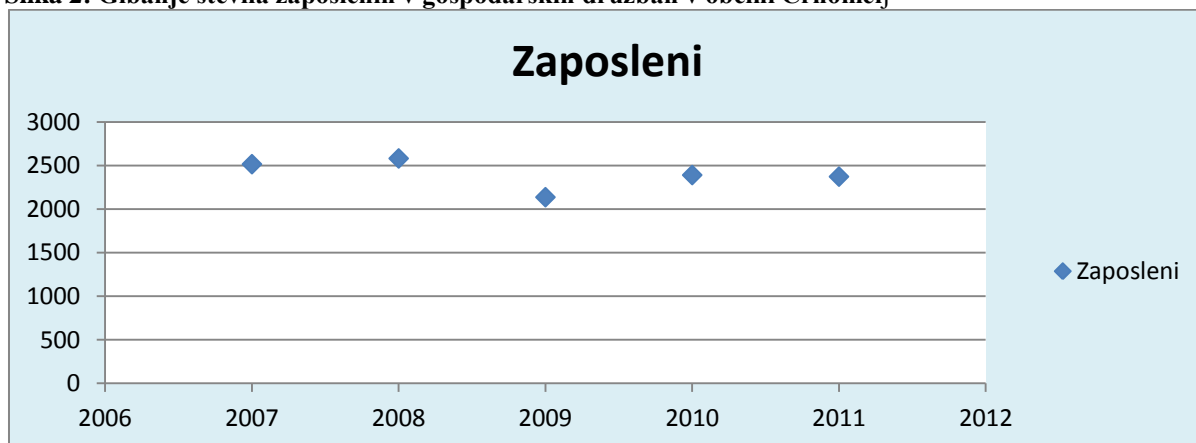

Vir: AJPES, Letna poročila 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011

3. Zaposlovanje v gospodarskih družbah in brezposelnost

V letu 2011 so družbe zaposlovale 2.373 ljudi, kar je za približno 1 % manj kot preteklo leto. Mikro družbe so zaposlovale 40,6 % zaposlenih v družbah. Majhne družbe so zaposlovale 8,7 %, srednje pa 11,5 % ljudi zaposlenih v družbah. V eni veliki družbi je bilo še vedno zaposlenih 39 % zaposlenih v družbah. Ravno prestrukturiranje oziroma delna selitev te družbe predstavlja veliko potencialno nevarnost tudi v bodoče. Slika 2 prikazuje trend upadanja števila zaposlenih v družbah v preteklih letih.

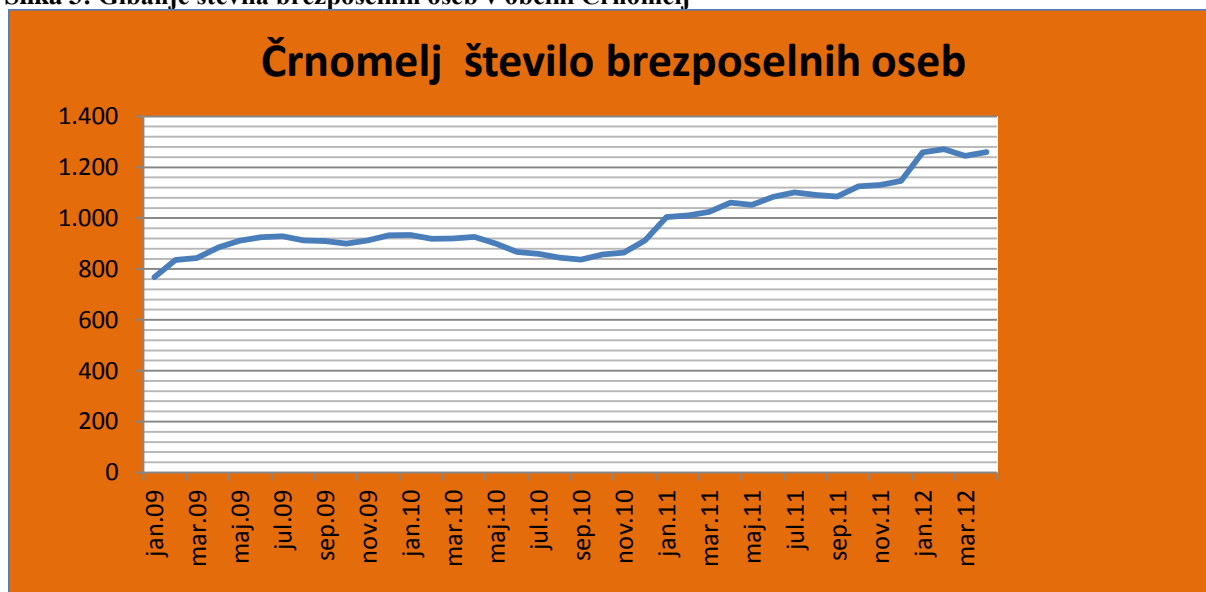
Slika 2: Gibanje števila zaposlenih v gospodarskih družbah v občini Črnomelj

Vir: AJPES, Letna poročila 2007, 2008, 2009, 2010, 2011

Že nekaj let narašča brezposelnost. Medtem ko je bila januarja 2009 v Črnomlju 10,6 %, se je v letu 2011 gibala med 14,3 % (januar) do 16,4 % (december). Decembra 2011 je bilo 234 ljudi več brezposelnih kot decembra 2010 – kar pomeni 1.146 ljudi. Februarja 2012 je brezposelnost v občini Črnomelj dosegla 18 % (1.271 ljudi). Slika 3 prikazuje gibanje števila brezposelnih v občini.

Slika 3: Gibanje števila brezposelnih oseb v občini Črnomelj

Vir: SURS, ZRSZ

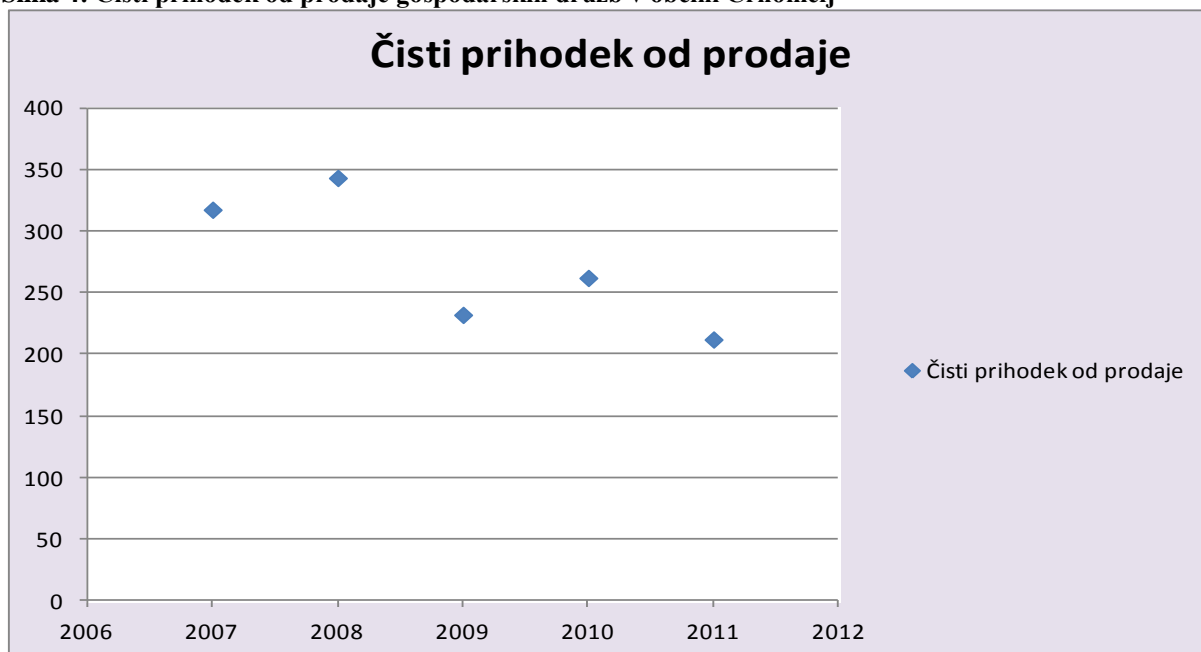
4. Čisti prihodki od prodaje

Družbe so ustvarile 220.800.000 EUR čistih prihodkov od prodaje, kar je za 16 % manj kot predhodno leto. Mikro družbe so imele 8 % manj prihodkov od prodaje. Najbolj so prihodke od prodaje povečale majhne družbe, pri katerih je indeks rasti prodaje glede na preteklo leto 181. Velika družba je imela za 28 % manjše prihodke od prodaje.

Na tujih trgih so skupaj ustvarili 127.960.000 EUR prihodkov ali za skoraj 23 % manj izvoza kot preteklo leto. Medtem ko se je izvoz v veliki družbi zmanjšal za 27 % (kljub temu je delež izvoza velike družbe 88 %) so ostali gospodarski subjekti izvoz povečevali. Delež izvoza se je skupno zmanjšal za nekaj manj kot 6 odstotnih točk. Od tega so najbolj zmanjšale delež izvoza majhne družbe, predvsem zaradi zelo povečane prodaje na domačem trgu.

Čisti prihodki od prodaje gospodarskih družb v občini Črnomelj kažejo trend upadanja, kljub manjšim pozitivnim odstopanjem v posameznih letih (slika 4).

Slika 4: Čisti prihodek od prodaje gospodarskih družb v občini Črnomelj

Vir: AJPES, Letna poročila 2007, 2008, 2009, 2010, 2011

5. Sredstva

Ob koncu leta 2011 so imele družbe v občini 146 milijonov EUR sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev ali za 19 mio EUR (dobrih 12 %) manj kot 2010. Zmanjšanje se je zgodilo izključno v veliki družbi, ki je ob koncu leta razpolagala s 30 % manj sredstvi. Ostali so svoja sredstva povečali, najbolj obe srednji družbi, kar za 10 % - iz 13,7 mio EUR na 15,7 mio EUR. Slika 5 prikazuje vrednost sredstev s katerimi so gospodarske družbe občine Črnomelj razpolagale v posameznih letih. Iz slike je razvidno, da se vrednost sredstev v družbah zmanjšuje.

Slika 5: Prikaz vrednosti sredstev v gospodarskih družbah v občini Črnomelj

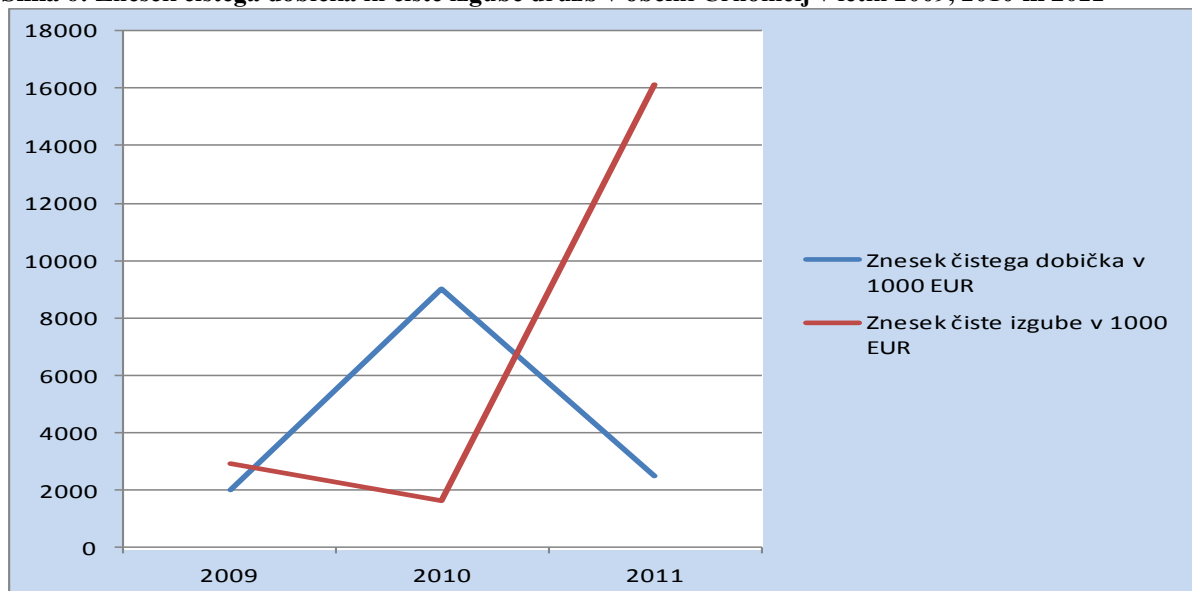

Vir: AJPES, Letna poročila 2007, 2008, 2009, 2010, 2011

6. Čisti dobiček, čista izguba in neto poslovni izid družb

Od 251 družb je v letu 2011 poslovalo z dobičkom 165 družb ali 65,7 % (leta 2010 pa 63,7 %), ki so ustvarile 2.489.000 EUR čistega dobička, kar je komaj slabih 28 % čistega dobička leta 2010. 75 družb ali 30 % je poslovalo z izgubo. Znesek čiste izgube teh družb je bil 16.128.000 EUR. Neto čisti rezultat družb v občini Črnomelj je znašal -13.639.000 EUR. Gibanje zneskov čistega dobička in čiste izgube prikazuje slika 6.

Slika 6: Znesek čistega dobička in čiste izgube družb v občini Črnomelj v letih 2009, 2010 in 2011

Vir: AJPES, Letna poročila 2009, 2010, 2011

7. Povprečne plače

Povprečna bruto plača v občini Črnomelj je bila v letu 2011 1.121 EUR in zaostaja za povprečno plačo v regiji JV Slovenija za 27 % oziroma dosega 79 % slovenske povprečne plače. Slika 7 prikazuje nenehno večji razkorak med povprečno plačo v občini Črnomelj in povprečnimi plačami v regiji in državi.

Slika 7: Povprečne plače v občini Črnomelj

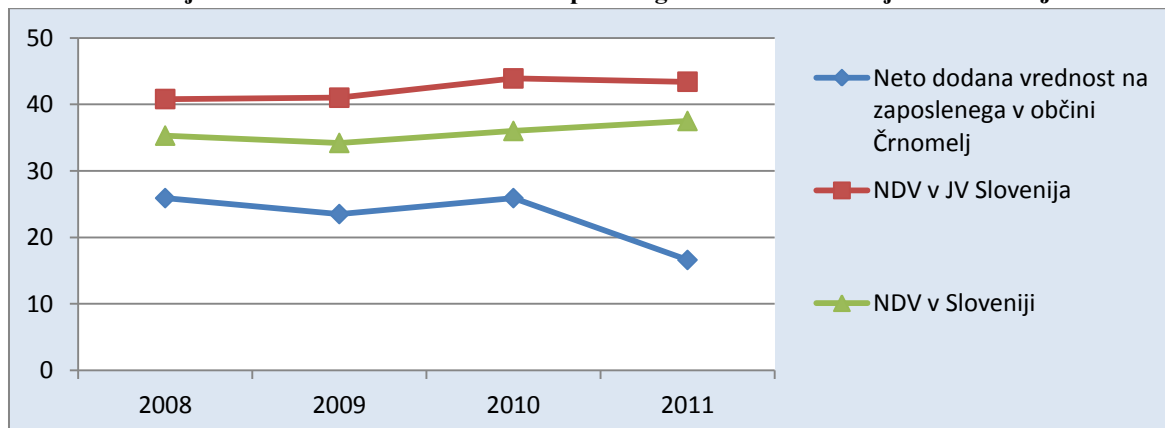

Vir: AJPES, Letna poročila 2007, 2008, 2009, 2010, 2011

8. Neto dodana vrednost na zaposlenega

V občini Črnomelj je bila v letu 2011 neto dodana vrednost na zaposlenega 16.600 EUR, kar predstavlja padec za 36 % glede na preteklo leto in ne dosegamo niti 38 % neto dodane vrednosti na zaposlenega v regiji JV Slovenija in manj kot 55 % NDV na zaposlenega v Sloveniji. Slika 8 prikazuje vedno večji razkorak med NDV na zaposlenega v občini Črnomelj v primerjavi z regijo in državo.

Slika 8: Primerjava neto dodanih vrednosti na zaposlenega v občini Črnomelj z JV Slovenijo in Slovenijo

Vir: AJPES, Letna poročila 2008, 2009, 2010, 2011

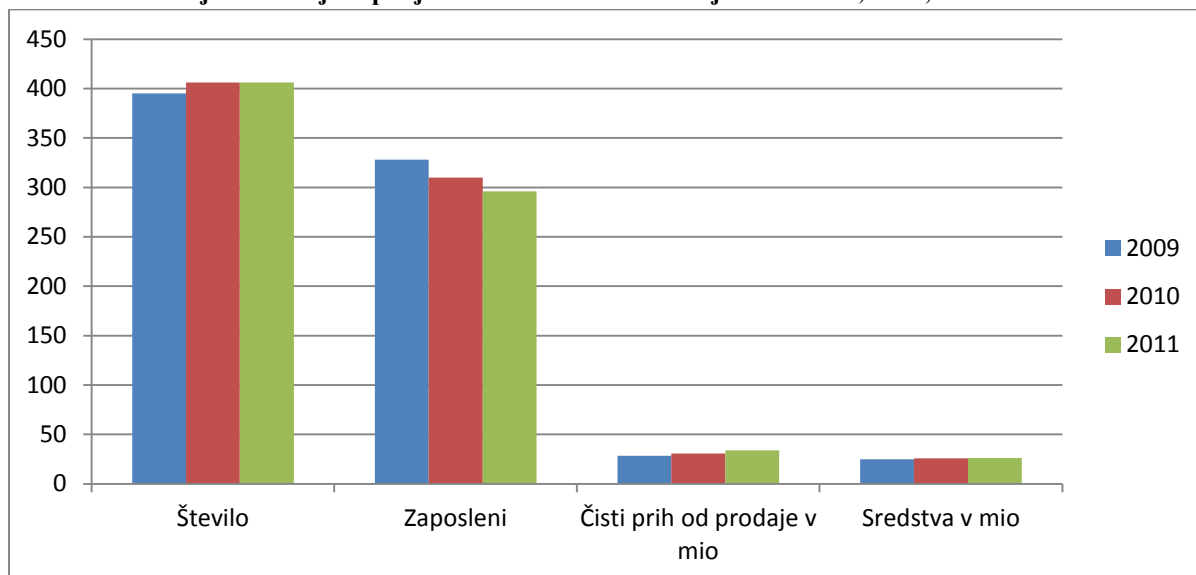
9. Poslovanje samostojnih podjetnikov

Število samostojnih podjetnikov se glede na preteklo leto ni povečalo in je znašalo 406. Samostojni podjetniki so zaposlovali 296 ljudi, kar predstavlja 11 % vseh zaposlenih v gospodarskih subjektih s sedežem v občini Črnomelj. Tudi podjetniki zaposlujejo iz leta v leto manj ljudi. V letu 2011 je bilo pri njih zaposlenih 14 ljudi manj kot preteklo leto in 32 manj kot leta 2009.

Samostojni podjetniki so ustvarili 34 milijonov čistih prihodkov od prodaje ali dobrih 13 % od skupne prodaje gospodarskih subjektov. Njihov čisti prihodek od prodaje se je povečal za 11 % glede na preteklo leto.

Prihodki samostojnih podjetnikov na tujih trgih so bili v letu 2011 za 25 % večji od preteklega leta. Predstavljali so 13,2 % vseh prihodkov podjetnikov, kar je za 1,5 odstotne točke več glede na preteklo leto.

Slika 9: Poslovanje samostojnih podjetnikov v občini Črnomelj v letih 2009, 2010, 2011

Vir: AJ PES, Letna poročila 2009, 2010, 2011